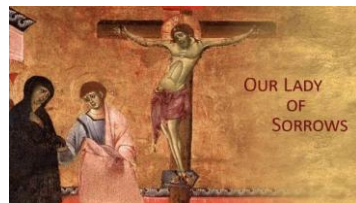

บทเทศน์และข้อคิด วันอังคารที่ 15 กันยายน 2026

ระลึกถึงพระแม่มารีย์ระทมทุกข์

บทอ่านที่หนึ่ง: 1 โครินธ์ 12:12-14, 27-31ก และพระวรสาร: ยอห์น 19:25-27

บทอ่านประจำวันเห็นว่า “ท่านทั้งหลายเป็นพระกายของพระเยซูคริสตเจ้า และแต่ละคนต่างเป็นอวัยวะของพระกายนี้” ส่วนพระวรสารนำเราไปยืนกับพระแม่มารีย์ใต้ไม้กางเขนเมื่อพระเยซูเจ้าตรัสว่า “นี่คือแม่ของท่าน”

สาระสำคัญของวันฉลอง

วันระลึกถึงพระแม่มารีย์ระทมทุกข์อยู่ต่อจากวันฉลองชัยชนะแห่งไม้กางเขนเพียงหนึ่งวัน เหมือนพระศาสนจักรต้องการบอกว่า เมื่อใดมีไม้กางเขนของพระเยซูเจ้า ที่นั่นย่อมมีพระมารดาผู้ยืนอยู่ข้างๆ

พระแม่ไม่ได้ระทมทุกข์เพราะสิ้นหวัง แต่เพราะทรงรักอย่างเต็มหัวใจ พระแม่ไม่ได้เข้าใจทุกสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น แต่ทรงเชื่อว่าพระเจ้ายังคงทำงานอยู่ แม้ในเวลาที่คุณเหมือนความมืดได้ชนะแล้ว

ตามธรรมเนียมประเพณี “ความทุกข์ทั้งเจ็ดของพระแม่” ได้แก่

1. คำทำนายของสิเมโอน
2. การหลบหนีไปอียิปต์
3. การตามหาพระเยซูเจ้าที่หายในพระวิหาร
4. การพบพระเยซูเจ้าระหว่างทางสู่กัลวารีโอ
5. การยืนอยู่ใต้ไม้กางเขน
6. การรับพระศพของพระเยซูเจ้าลงจากไม้กางเขน
7. การฝังพระศพของพระเยซูเจ้า

ดาบทั้งเจ็ดไม่ได้ทำลายความเชื่อของพระแม่ แต่กลับเปิดดวงพระทัยของพระแม่ให้กว้างพอที่จะรับความทุกข์ของมนุษย์ทั้งโลก

“พระแม่ไม่ได้ถอนตะปูดอก แต่พระแม่ไม่ทอดทิ้งผู้ถูกตรึงบนกางเขน”

มีเรื่องเล่าว่า เมื่อครอบครัวหนึ่งสูญเสียลูกชาย ญาติพี่น้องต่างพากันมาเยี่ยม บางคนพูดว่า “อย่าเสียใจเลย เขาไปอยู่กับพระเจ้าแล้ว” อีกคนพูดว่า “อย่างน้อยก็ยังมีลูกอีกคนหนึ่ง” อีกคนพยายามปลอบว่า “เวลาจะรักษาทุกอย่างเอง” ทุกคำพูดตั้งใจดี แต่ยิ่งพูดหัวใจของแม่ผู้สูญเสียกลับยิ่งเจ็บ เพราะไม่มีใครเข้าใจว่า “ลูกคนนี้” ไม่มีใครแทนได้ แต่มีหญิงสาวคนหนึ่งเดินเข้ามา เธอไม่พูดอะไรเลย เพียงนั่งลงข้างๆ จับมือของแม่คนนั้น และร้องไห้ไปด้วยกัน หลายปีต่อมา แม่ผู้สูญเสียพูดว่า “ฉันจำแทบไม่ได้ว่าใครพูดอะไรกับฉันในวันนั้น แต่ฉันจำได้เสมอว่ามีเพียงคนหนึ่งนั่งร้องไห้อยู่ข้างฉัน” บางครั้งความรักไม่จำเป็นต้องมีคำตอบ บางครั้งความรักเพียงแต่ต้อง “อยู่ตรงนั้น” นี่คือการที่พระแม่มารีย์ทรงกระทำไต่ไม้กางเขน

1. พระแม่มารีย์ “ยืน” อยู่ไต่ไม้กางเขน

พระวรสารไม่ได้บอกว่า พระแม่ทรงแก้ปัญหาได้ พระแม่ไม่อาจหยุดททหทาร ไม่อาจถอนตะปู ไม่อาจยับยั้งความรุนแรง และไม่อาจช่วยพระบุตรให้ลงมาจากไม้กางเขน แต่พระวรสารวันนี้ใช้คำที่ทรงพลังมากกว่า “พระมารดาของพระเยซูเจ้าทรงยืนอยู่ใกล้ไม้กางเขน” พระแม่ไม่ได้หนี, ไม่ได้เป็นลมล้มทรุดลงเพราะสิ้นหวัง, ไม่ได้สาปแช่งผู้ประหาร, แต่ทรง “ยืนอยู่” การยืนของพระแม่มารีย์ไม่ใช่ท่าทางทางร่างกายเท่านั้น แต่เป็นท่าทีของความเชื่อ พระแม่กำลังประกาศว่า “ลูกอาจถูกทุกคนทอดทิ้ง แต่ผู้เป็นแม่จะไม่ทอดทิ้งลูก” นี่คือการกล้าหาญของพระแม่ผู้ระทมทุกข์ ไม่ใช่ความเข้มแข็งที่ไม่ร้องไห้ แต่คือความเข้มแข็งที่ยังรักได้ทั้งน้ำหยาดตา ความเชื่อไม่ได้หมายความว่าเราจะไม่เจ็บ ความเชื่อหมายความว่า แม้เจ็บปวด เราก็ยังไม่ทิ้งพระเจ้า แม้มองไม่เห็นคำตอบ เรายังคงยืนอยู่ใกล้พระองค์

2. “นี่คือบุตรของท่าน”—ความทุกข์เปิดหัวใจให้กว้างขึ้น

บนไม้กางเขน พระเยซูเจ้าตรัสกับพระแม่ว่า “หญิงเอ๋ย นี่คือบุตรของท่าน” และตรัสกับศิษย์ว่า “นี่คือแม่ของท่าน” แม้กำลังจะสิ้นพระชนม์ พระเยซูเจ้ายังทรงสร้างครอบครัวใหม่ พระองค์มอบศิษย์ให้แก่มารดา และมอบมารดาให้แก่ศิษย์

พระแม่ไม่ได้รับเพียงนักบุญยอห์นเป็นบุตร แต่ทรงรับมนุษย์ทุกคนเป็นบุตร รวมถึงคนที่หลงทาง คนที่บาดเจ็บ คนที่ไม่มีใครเข้าใจ และแม้แต่คนที่มีส่วนทำให้พระบุตรต้องถูกตรึงกางเขน น่าอัศจรรย์ที่ว่า ความทุกข์อาจทำให้คนเรามีหัวใจสองแบบได้

- บางคนยิ่งเจ็บ ยิ่งปิดหัวใจ
- แต่บางคนยิ่งเจ็บ กลับยิ่งเข้าใจความเจ็บของผู้อื่น

พระแม่เลือกแบบที่สอง ดาบแทงดวงพระทัยของพระแม่ แต่ไม่ได้ทำให้ดวงพระทัยนั้นแข็งกระด้าง กลับทำให้เปิดกว้างจนกลายเป็นที่พักพิงของลูก ๆ ทั้งโลก

3. “ท่านทั้งหลายเป็นพระกายของพระเยซูคริสตเจ้า”

บทอ่านจากจดหมายถึงชาวโครินธ์ดูเหมือนไม่ได้กล่าวถึงพระแม่โดยตรง เปาโลกล่าวว่า แม้ร่างกายมีอวัยวะมากมาย แต่ทั้งหมดเป็นกายเดียวกัน

ถ้าอวัยวะหนึ่งเจ็บ ทั้งร่างกายย่อมได้รับความเจ็บปวดด้วย

ดังนั้น ถ้าเราบอกว่าเราเป็นพระศาสนจักร แต่ไม่รู้สึกละอายเมื่อสมาชิกคนหนึ่งกำลังทุกข์ เราก็ยังไม่เข้าใจความหมายของ “พระกายของพระเยซูคริสตเจ้า”

พระศาสนจักรไม่ใช่กลุ่มคนที่มามีสาขาในวัด/อาราม/อาคารเดียวกันเท่านั้น แต่เป็นครอบครัวที่เมื่อคนหนึ่งร้องไห้ คนอื่นไม่ถามว่า “เกี่ยวอะไรกับฉัน?” แต่ถามว่า “ฉันจะยืนอยู่ข้างเขาได้อย่างไร?”

พระแม่มารีย์ได้ไม้กางเขนจึงเป็นภาพของพระศาสนจักรแท้ พระศาสนจักรต้องยืนอยู่ข้างผู้ถูกตรึงในยุคของเรา ได้แก่ ผู้สูญเสียบุคคลที่รัก ผู้ป่วยที่รักษามานาน ครอบครัวที่มีหนี้สิน เด็กที่ถูกทอดทิ้ง ผู้สูงอายุที่อยู่อย่างโดดเดี่ยว ผู้ลี้ภัย เหยื่อสงคราม เหยื่อความรุนแรง และคนที่ถูกทำร้ายด้วยคำพูดในโลกออนไลน์

บางครั้งเราไม่สามารถยกไม้กางเขนของเขาออกได้ แต่เราสามารถทำให้เขาไม่ต้องแบกไม้กางเขนนั่นเพียงลำพัง

4. ข้อคิดสำหรับพระศาสนจักรวันนี้

โลกปัจจุบันชอบภาพลักษณ์ของความสำเร็จ คนต้องดูดี ต้องเข้มแข็ง ต้องมีความสุข และต้องรีบกลับมาเป็นปกติ แต่พระแม่ผู้ระทมทุกข์สอนเราว่า น้ำตาไม่ใช่ความล้มเหลว และการไว้วางใจไม่ใช่การขาดความเชื่อ

พระศาสนจักรจึงต้องไม่รับสั่งคนที่กำลังเจ็บปวดว่า “อย่าคิดมาก” หรือ “ต้องมีความเชื่อสิ” เพราะแม้แต่พระแม่ผู้เปี่ยมด้วยความเชื่อก็ยังทรงระทมทุกข์ พระศาสนจักรต้อง

เป็นเหมือนพระแม่ คือ ฟังก่อนที่จะสอน, อยู่เคียงข้างก่อนที่จะให้คำแนะนำ, เช็ดน้ำตา ก่อนที่จะอธิบายเหตุผล, ยอมรับบาดแผลของผู้คน ก่อนจะเรียกร้องให้เขาเข้มแข็ง โดยเฉพาะเมื่อพระศาสนจักรพบผู้ที่บาดเจ็บจากสมาชิกหรือโครงสร้างของพระศาสนจักรเอง เราไม่ควรรีบปกป้องชื่อเสียงขององค์กร แต่ต้องยืนอยู่ข้างผู้บาดเจ็บ รับฟังความจริง ขออภัย และเยียวยาด้วยความยุติธรรม เพราะพระแม่ไม่ได้ยืนอยู่ข้างอำนาจของผู้ประหาร แต่ยืนอยู่ข้างผู้ถูกตรึง

5. ความเจ็บปวดไม่ใช่บทสุดท้ายของชีวิต

พระแม่ยืนอยู่ใต้ไม้กางเขนในวันศุกร์ โดยยังไม่เห็นเช้าวันอาทิตย์ นี่อาจเป็นความเชื่อที่บริสุทธิ์ที่สุด คือเชื่อในพระเจ้า ขณะที่ยังไม่เห็นการกลับคืนพระชนมชีพ บางคนในวันนี้ อาจกำลังอยู่ใน “วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์” ของชีวิต ผลตรวจโรคมะเร็งไม่น่าพอใจ ความสัมพันธ์ในครอบครัวอาจแตกสลาย บุคคลที่เรารักอาจจากไป หรือคำถามที่เราวนขอมานาน ยังไม่มีคำตอบ พระแม่มารีย์ไม่ได้สัญญาว่าเราจะต้องร้องไห้ แต่ทรงสอนว่า เราสามารถร้องไห้โดยไม่สิ้นหวังได้ ความทุกข์ของคริสตชนไม่ใช่หลุมศพที่ปิดตาย แต่เป็นครรภ์ที่พระเจ้ากำลังเตรียมชีวิตใหม่ แม้ขณะนี้เรายังมองไม่เห็นก็ตาม

สรุปข้อคิดในภาพรวม

วันนี้พระแม่มารีย์ไม่ได้ถามเราว่า “เธอสามารถแก้ปัญหาทุกอย่างได้หรือไม่?” แต่พระแม่ถามว่า “เมื่อลูกของฉันคนหนึ่งกำลังถูกตรึง เธอจะยืนอยู่ข้างเขาหรือจะเดินหนีไป?” เราอาจไม่มีเงินมากพอช่วยทุกคน, ไม่มีคำพูดที่แก้ความเศร้าได้, ไม่มีอำนาจหยุดสงคราม, และไม่มีความสามารถรักษาทุกบาดแผล แต่เรายังสามารถโทรศัพท์ไปหาคนที่กำลังโดดเดี่ยว นั่งฟังผู้ที่กำลังเสียใจ เยี่ยมผู้ป่วย ให้อภัยคนในครอบครัว หรือหยุดใช้คำพูดที่ตอกตะปูลงในหัวใจของผู้อื่น พระแม่มารีย์ไม่ได้ถอนตัวออกจากพระหัตถ์ของพระเยซูเจ้า แต่พระแม่ไม่ทรงทอดทิ้งผู้ถูกตรึงบนกางเขน

บางที ปาฏิหาริย์ที่ผู้ทุกข์ต้องการมากที่สุด ไม่ใช่ให้ไม้กางเขนหายไปทันที แต่อาจเป็นการพบว่า ข้างไม้กางเขนของเขา ยังมีใครคนหนึ่ง “ยืนอยู่”

ข้าแต่พระแม่มารีย์ رحمทุกข์

โปรดสอนเราให้มีหัวใจที่ไม่หลบหนีจากความเจ็บปวดของผู้อื่น โปรดช่วยเราให้ยืนอยู่

ใต้ไม้กางเขนด้วยความเชื่อ และทำให้พระศาสนจักรเป็นบ้านที่ผู้มีน้ำตาทุกคนจะพบ มารดา พี่น้อง และความหวังเสมอ อาแมน

อยากเล่าประวัติศาสตร์ให้ฟัง

บทเพลงละติน **Stabat Mater Dolorosa** เริ่มด้วยความหมายว่า “พระมารดาผู้ระทมทุกข์ทรงยืนอยู่ข้างไม้กางเขน” และสืบเนื่องจากธรรมเนียมประเพณียุคกลาง สิ่งที่น่าสนใจคือบทเพลงไม่ได้เริ่มด้วยคำว่า “พระแม่ร้องไห้” แต่เริ่มด้วยคำว่า **Stabat**—ทรงยืนอยู่ ตรงกับภาพใน ยน 19:25 อย่างงดงาม จึงอาจกล่าวว่า “วันนี้พระศาสนจักรไม่ได้ขอให้เราเข้มแข็งจนไม่ร้องไห้ แต่ขอให้เรารักมากพอที่จะยังยืนอยู่ แม้อากำลังร้องไห้ก็ตาม”

ขอเล่าเรื่องราวอีกเรื่องหนึ่งที่จะเป็นข้อคิดในวันนี้

ที่กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี มีอนุสรณ์สถานแห่งหนึ่งชื่อว่า “**Neue Wache**” (อ่านว่า “นอย-เออ, วา-เซอ”) สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงเหยื่อของสงครามและการกดขี่ภายในห้องกว้างนั้นแทบไม่มีสิ่งใดเลย มีเพียงประติมากรรมรูปหนึ่งตั้งอยู่ตรงกลาง เป็นภาพแม่ผู้กำลังก้มตัวโอบกอดร่างไร้ชีวิตของลูกชาย ชื่อว่า “**Mother with Her Dead Son**—แม่กับบุตรชายผู้เสียชีวิต”

ผู้สร้างคือศิลปินหญิงชาวเยอรมันชื่อ เคเทอ คอลวิทซ์ (**Käthe Kollwitz**) เมื่อสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเริ่มขึ้นในปี 1914 ปีเตอร์ ลูกชายคนเล็กของเธอ กระตือรือร้นอยากสมัครเป็นทหาร แต่เขายังอายุน้อย จึงต้องได้รับความยินยอมจากพ่อแม่ บิดาไม่เห็นด้วย แต่ในที่สุด เคเทอผู้เป็นแม่ยอมอนุญาต เพียงไม่นานหลังจากนั้น ปีเตอร์เสียชีวิตในสนามรบ เขามีอายุเพียง 18 ปี ข่าวการเสียชีวิตของลูกกลายเป็น “ดาบ” ที่แทงหัวใจของแม่ เธอไม่ได้เจ็บปวดเพียงเพราะลูกตาย แต่ยังต้องอยู่กับคำถามที่ทรมานว่า “ถ้าวันนั้นฉันไม่ยินยอมให้เขาไป วันนี้เขาจะยังมีชีวิตอยู่หรือไม่?” ความทุกข์นั้นติดตามเธอไปตลอดชีวิต หลายปีต่อมา ในวันครบรอบการเสียชีวิตของลูก เธอจึงสร้างประติมากรรมรูปแม่กอดลูกชายผู้ตายไว้ในอ้อมแขน คล้ายภาพ **la Pietà**—พระแม่มารีย์ รับพระศพพระเยซูเจ้า

แต่สิ่งที่น่าทึ่งคือ หลังคาเหนือประติมากรรมนั้นถูกเปิดเป็นช่องกลม ไม่มีสิ่งใดปกคลุม เมื่อฝนตก สายฝนจะตกลงบนแม่และลูก, เมื่อหิมะตก หิมะจะปกคลุมร่างทั้งสอง, เมื่ออากาศหนาว ทั้งคู่ก็อยู่ท่ามกลางความหนาว, และเมื่อแสงแดดส่อง แสงก็ส่องลงมายังทั้งสองเช่นกัน แม่ไม่สามารถทำให้ลูกฟื้นขึ้นมา ไม่สามารถย้อนเวลากลับไปแก้ไขอดีต และไม่สามารถหยุดฝนหรือหิมะได้ แต่แม่มักอดลูกไว้—และไม่ทอดทิ้งเขา ข้อคิดจากเรื่องเล่านี้และไตร่ตรองจากพระวรสาร

“ตอนแรกเคเธอคิดว่า การยอมให้ลูกออกไปรบคือการมอบลูกให้รับใช้ชาติ แต่เมื่อสงครามพรากลูกไป เธอจึงพบว่า ในสงคราม ไม่ทำให้แม่คนใดในโลกเป็นฝ่ายชนะ เพราะไม่ว่าลูกจะสวมเครื่องแบบสีใด เมื่อเขตาย หัวใจของแม่ก็แตกสลายเหมือนกัน” ความเจ็บปวดได้เปลี่ยนเธอให้กลายเป็นผู้ต่อต้านสงคราม และงานศิลปะของเธอไม่ได้ระลึกถึงปีเตอร์เพียงคนเดียว แต่กลายเป็นเสียงร้องแทนแม่ทุกคนที่ต้องสูญเสียลูก

วันนี้สิ่งที่เราต้องรำพึง ณ ใต้ไม้กางเขน พระแม่มารีย์ก็ไม่สามารถถอนตะปูออกจากพระหัตถ์ของพระเยซูเจ้า ไม่สามารถหยุดทหาร และไม่สามารถทำให้ฝูงชนเปลี่ยนใจได้ แต่พระแม่ทรงทำสิ่งหนึ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเท่าที่หัวใจของมารดาจะทำได้—พระแม่มารีย์ทรงอยู่กับพระบุตรจนถึงที่สุด

ในชีวิตจริงของเรา: “บางครั้งเราไม่สามารถหยุดฝนที่ตกลงมาในชีวิตของใครได้ แต่เราสามารถยืนอยู่กลางสายฝนกับเขา เพื่อให้เขารู้ว่า เขาไม่ได้เปียกฝนอยู่เพียงลำพัง”

“ความรักแท้ไม่ใช่ความสามารถที่จะแก้ทุกปัญหา แต่คือการไม่ทอดทิ้งกัน เมื่อปัญหานั้นยังแก้ไม่ได้”

วิษณุ ธัญญอนันต์ เจ้าอาวาสวัดเชนต์จอห์น ลาดพร้าว กรุงเทพฯ